Nr. 93. ROK 1845. ŚRODA 23 KWIETNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi
	6	27" 6. 000	+ 3. 9	2. 49	Pn. Wschodni słaby	Pogoda	
22	2	5 214	+ 13. 8	3. 21	,, ,,	Pogoda z Chmurami	
	10	4. 542	– 8. 9	3. 27	,, ,,	,,	

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Nro. 1826 D. G. S.

SENAT RZĄDZĄCY

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Odnośnie do przepisów Ustawy Sejmowéj z dnia 19 Grudnia 1821 r. o wywłaszczeniu na użytek publiczny, i na mocy przywileju na budowę kolei żelaznéj Krakowsko-Górno-Szląskiéj pod d. 1 Marca 1844 r. do N. 922 D. G. wydanego, z powodu że nabycie gruntu we wsi Rząsce własnością prywatną będącéj, pod budowę tejże kolei potrzebnego, na drodze dobrowolnego porozumienia się osiągnioném być nie mogło, Senat postanawiając zajęcie na użytek kolei rzeczonéj gruntu około 9 morgów miary wiedeńskiéj we wsi Rząsce w położeniu na szczegółowych planach oznaczonem, zarazem rozporządza, że gdy roboty około kolei żelaznéj zaraz nastąpić muszą, przeto i oddanie potrzebnego pod jéj budowę gruntu we wsi Rząsce równie bezzwłocznie do skutku ma być doprowadzoném, wynagrodzenie bowiem będzie miało miejsce stósownie do art. 2 powołanéj wyżéj ustawy według oszacowania Sądowego, podług form prawem wskazanych w stosunku rozciągłości zajętego gruntu, która obecnie z dokładnością oznaczoną być nie może.

Które to postanowienie stósownie do art. 4 ustawy namienionéj po trzykroć w *Dzienniku Rządowym* i *Gazecie krajowéj* zamieścić Senat poleca.

Kraków d. 18 Kwietnia 1845 r.

Prezes Senatu,
SCHINDLER.
Z. Sekretarza Jlnego Senatu
J. Słoniński.
(1r.) *Nowakowski* Sekr. D. K. Senatu.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 18 *Kwietnia* —

N. Pan, najmiłościwiéj udzielić raczył przebaczenie znajdującemu się w Paryżu polskiemu wychodzcy, b. professorowi b. Warszawskiego politechnicznego instytutu, Antoniemu Wyleżol, z dozwoleniem mu powrotu do Królestwa.

Zostający przy Namiestniku J. C. Mości Królestwa Polskiego, Jenerał-Feldmarszałku Xięciu Warszawskim, hrabi Paskiewiczu Erywańskim, do szczególnych poruczeń, radca Stanu Oczkin, przeznaczony teraz na pomocnika dyrektora głównego prezydującego w Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, najmiłościwiéj mianowany został rzeczywistym radcą stanu.

Pełniący obowiązki gubernatora cywilnego gubernii Warszawskiéj, referendarz stanu Laszczyński, najmiłościwiéj mianowany został rzeczywistym radcą stanu.

Zarządzającemu ogólnym w Królestwie Polskiem zaciągiem wojskowym, jenerał-lejtnantowi hrabiemu Tołstoj, najmiłościwiéj rozkazano zasiadać w Ogólnem Zebraniu Warszawskich Rządzącego Senatu Departamentów, z pozostaniem przy teraźniejszych obowiązkach co do zaciągu wojskowego.

— *Dnia* 19 *Kwietnia.* —

Ukazami N. Pana z d. 25 marca r. b., wydanemi na przedstawienie JO Xięcia Namiestnika Królestwa Polskiego, tajny radzca Fuhrman, dyrektor główny prezydujący w Kommissyi Rząd. Przych. i Skarbu, uwolniony został, na własne żądanie, od obowiązków tego urzędu, z przeznaczeniem do zasiadania w ogólnem zebraniu Warszawskich Rządzącego Senatu departamentów. — Tajny Radca, senator Morawski, pełniący ob. dyrektora głównego prezyd. w Kommissyi Rz. Przych. i Skarbu, mianowany został dyrektorem głównym prezydującym

w tejże Kommissyi. — Rzeczyw. Radzca Stanu Łaszczyński, pełniący ob. gubernatora cywilnego gub. Warszawskiéj, mianowany został gubernatorem cywilnym tejże gubernii.

(A. N.) Kiedy potężną a błogą wolą Monarszą znowu w kraju naszym zakwitły nauki, i dla młodzieży otworem stoją mnogie do kształcenia się źródła w zakładach naukowych publicznych: niektóre z osób prywatnych, na to hasło dobra ludzkości, w ustroniach, nie mogących snadno korzystać z takowych zakładów, pomyślały o dogodzeniu potrzebie miejscowych uboższéj klassy mieszkańców, przez otworzenie własnym kosztem szkółek początkowych. między takiemi filantropami, za wzór do naśladowania wystawić można W. JX. Janczewskiego, kanonika i proboszcza w miasteczku Sokołach, okręgu Tykocińskim, który od lat kilkunastu założywszy szkółkę ze skromnych swych funduszów, przy pomocy nauczycieli od Rządu upoważnionych, oświeca w religii, ćwiczy w moralności i pierwszych zasadach nauk, corocznie do sta dziatek ubogich rodzin. To tak wielkie dobrodziejstwo, zaszczytnie już przez pieczołowity Rząd ocenione, oprócz nagrody w własnem uczuciu takiego miłośnika bliźniego, skarbi mu wdzięczną pamięć wychowańców szkółki i spół-obywateli, i służyć powinno za przykład innym, w użyciu środków, jakiemi ich Opatrzność obdarzyła, dla dobra mniéj możnych spółbraci.

Wkrótce daną będzie w Wielkim teatrze opera Belliniego *Norma*, z włoskiego tłomaczona. JPanna Bełcikowska, artystka opery, uczennica znanego zaszczytnie kompozytora i professora, Fr. Mireckiego, wróciwszy z Włoch, gdzie kilkakrotnie występowała, przedstawi po raz pierwszy na tutejszéj scenie rolę *Normy*. JPanna Rivoli, JPP. Dobrski i Troszel wykonają główne role. Dyrygować będzie JP Kwatrini.

— *Hamburg 7 Kwietnia.* —

Ogłoszono tu spis urzędowy przesłanych składek dla miasta Hamburga, po zbyt pamiętnéj pogorzeli w dniach 5, 6, 7 i 8 maja 1842 roku; 56 państw udzielnych, w pięciu częściach świata złożyło olbrzymią summę 6,089,746 marko cour. 7 sz. Najznaczniejsze summy wnieśli: N. Cesarz Rossyjski 126,562, N. Cesarz Austryacki 70,000; N. Król Pruski 70,000; N. Król Saski 22,400; N. Król Bawarski 19,687; N. Król Duński 125,000; N. Król Würtembergski 14,437; N. Król Hanowerski 12,500; N. Król francuzki 12,812; N. Królowa Angielska, łącznie z xięciem Albertem, królową wdową, xięciem Cambridge i miastem Londynem 475,033. Nakoniec od miasta Warszawy 10,475.

— *Paryż 9 Kwietnia.* —

Izba deputowanych uchwaliła wczoraj większością głosów 233 przeciw 7 summę 112,000 fr. na zakupienie mineralogicznego zbioru od margr. Dree, i pojedyncze artykuły projektu względem ulepszenia dróg militarnych, na co udzielono 77½ miliona fr. Według oświadczenia ministra budowli, ukończenie tych wszystkich robót kosztować będzie 182 miliony fr.

Na dzisiejszém posiedzeniu izby parów, odczytał prezes kilka królewskich postanowień, przez które admirał Grivel, jenerał Marbot, xżę Choiseul Praslin i p. Pedre Lacase mianowani zostali parami Francyi. Poczem nastąpiły znowu rozprawy nad projektem względem osad.

W miejsce trzech pierwszych artykułów projektu względem emancypacyi niewolników, kommissya za zezwoleniem ministrów zaproponowała następujący artykuł: królewskiem postanowieniem mają być oznaczone: 1) koszta utrzymania niewolników w stanie zdrowym i chorym, tak jednak, aby panu wolno było ułożyć się z swemi niewolnikami, iżby ci sami się żywili przez pozostawienie im czasu w każdym tygodniu na ich użytek, lub kawał gruntu do ich własnéj uprawy; 2) karność w faktoryach; 3) elementarne i religijne nauki niewolników; 4) małżeństwa niewolników, ich skutki ze względem na wchodzących w związki małżeńskie i ich dzieci.

— *Londyn 7 Kwietnia.* —

Wiadomo już, że pierwsze odczytanie bilu pana Peel względem podwyższenia wsparcia pieniężnego dla irlandzkiego rzymsko-katolickiego seminaryum w Maynooth, nastąpiło we czwartek większością z pozoru nie słabszą, jaką teraźniejsze ministerstwo ma zwykle za sobą. Ale ta uchwała jest najważniejszą, najznakomitszą, a może i najbardziéj niepokojącą, jaka zaszła w teraźniejszéj izbie niższéj. Pokazuje ona, że rozdwojenie i niechęć stronnictwa konserwacyjnego wzrosły prawie do zupełnego zerwania, bo przeszło sto członków konserwacyjnych oparło się stanowczo i bezpośrednio planowi, swego z imienia już tylko na ich czele stojącego przywódcy. Głosowanie to, jak wiadomo, wykazało 216 głosów za bilem, 114 przeciw bilowi, a zatem większość 102 głosów. W owéj większości 216, głosowało 93 wigów za p. Peel, w mniejszości zaś 114, głosowało 104 torysów przeciw pierwszemu ministrowi. Nadto; znaczna liczba konserwatystów żadnego w głosowaniu nie chciała mieć udziału, jedni z zasady, wielu zaś z obawy przed swemi wyborcami, a nie mało także ze ślepéj nienawiści ku p. Peel, którego p. Ferrand, członek torysowski z Kilderminster, nie wahał się nazwać największym zdrajcą od czasu Judasza Iskaryoty. Z tego więc głosowania okazuje się, że p. Peel spuścić się może zaledwie na 120 stronników swoich, aby przeprowadzić bil względem seminaryum w Maynooth; reszta członków są wigowie. U lorda Melbourne odbyła się wczoraj narada, na któréj wigowie ułożyli plan strącenia teraźniejszego gabinetu. Jeżli kwestya względem seminaryum w Maynooth zostanie zniweczona, natenczas p. Peel ustąpi z gabinetu.

Dochody publiczne ostatniego kwartału powiększyły się w porównaniu do odpowiedniego kwartału roku zeszłego o 572,165 f. st., po-

mimo że podatek od dochodów o 87,148 f. st. mniéj przyniósł i że dochody celne o 201,941 f st. się zmniejszyły.

Według dziennika *Globe*, pociągi kolejowe odbywać odtąd będą przestrzeń między Liverpoolem i Londynem (204 mil angielskich) w 6 godzinach, to jest 34 mil na godzinę. Pociągi na kolei żelaznéj Great-Westernskiéj przebiegają odległość z Londynu do Bristolu (118 mil angielskich) w 4 godzinach. Na Brightonskiéj kolei żelaznéj podróż odbywa się także już daleko prędzéj niż przedtem. A w krótce podróż z Londynu do Birmingham odbywać się będzie w 3 godzinach.

W izbie niższéj oświadczył wczoraj pan Peel że rząd angielski postanowił ostatecznie w porozumieniu z gabinetem francuzkim użyć wszelkich środków dla położenia końca wojnie między Montevideo i Buenos-Ayres.

Gazeta Londyńska donosi w swéj części urzędowéj, że królowa da kilka razy pokoje w zamku St. James, to jest dnia 10 i 23 kwietnia, 2go, 7 i 27 maja, w ostatnim dniu z powodu urodzin królowéj.

Times donosi, że dziś rano odpłynął pakietbot amerykański *Caledonia*, do Ameryki, który wiezie do Stanów Zjednoczonych uroczyste oświadczenie rządu angielskiego względem krainy Oregon, oświadczenie przyjęte onegdaj jednomyślnie przez obie izby. Mówią także, że czynią przygotowania dla wysłania wojska do Kanady.

Przy końcu wczorajszego posiedzenia izba niższa uchwaliła 2,600,000 fun. st. (przeszło 110,000,000 złp.) na utrzymanie siły zbrojnéj lądowéj, a 1,289,540 fst. (przeszło 54,000,000 złp.) na żołd dla marynarki.

Donoszą z New-Jorku, że kapitan Simmons dowódzca hrygantyny Stanów Zjednoczonych zwanéj *Faith*, płynąc z Otaheiti do Valparaiso odkrył nową wyspę pod 21 stopniem 10 minutami szerokości południowéj i 136 stop. 54 min. długości zachodniéj. Wyspa ta mająca 6 mil angielskich obwodu, okryta jest drzewami kokosowemi i innemi palmowemi i położona w blizkości wyspy Carisfort. Znalazca, od imienia okrętu, nazwał ją Faith.

— *Dnia* 8 *Kwietnia.* —

Na wczorajszém posiedzeniu izby wyższéj, Lord Brougham wytoczył biorące teraz w Anglii górę spekulacyjne szachrajstwo w przedsięwzięciach kolei żelaznych, i żądał wykazu tak bilów na koleje żelazne przyjętych już w ciągu ostatnich lat dziesięciu przez parlament, jako też summ wypłaconych dotąd na nowe koleje żelazne. Lord usprawiedliwiał swój wniosek przez obawę, że takie spekulacye zagrażają niebezpieczeństwem interessom handlowym i pieniężnym, a przytem i publiczność narażoną jest na szkody; i zalecał ministrom przykład lorda Liverpool z roku 1825, który przy daleko mniejszych wówczas spekulacyach, ostrzegał lud z strony rządu. Ta przestroga jest tem potrzebniejsza, że na wykończenie zaprojektowanych kolei żelaznych potrzeba 130 milionów f. st. (5,460,000,000 złp.), a za czasów lorda Liverpool szło tylko o 17 milionów. Lord Dalhousie, prezes urzędu handlowego, przyrzekł udzielenie żądanego wykazu, o ile to być może. Zresztą oświadczył, że rzeczywiście na ukończenie zaprojektowanych kolei żelaznych, taka summa jest potrzebna, ale zezwolenie nie na wszystkie jest jeszcze pewne. Następnie po drugiem odczytaniu bilu względem ceł od cukru; odroczyła się izba..

Bil podatku od dochodów otrzymał już potwierdzenie królewskie.

Izba niższa odbywała wczoraj dalsze narady nad niezałatwionemi jeszcze niektóremi częściami finansowych reform pana Peel. Na wniosek kanclerza skarbu przystąpiła izba do roztrząsania projektu względem zniesienia podatku od licytacyj, który zmodyfikowany został do 10 f. st. rocznie, w miejsce dotychczasowego wynoszącego 5 f. st. za każdy raz. Projekt ten przyjęty został większością głosów 167 przeciw 30.

Wygotowany przez p. Lough, a zamówiony przez komitet Greshamski posąg królowéj Wiktoryi, wkrótce będzie postawiony w giełdzie królewskiéj. Królowa wystawiona jest w kostiumie orderu Podwiązki, trzymająca w jednéj ręce kulę ziemską a w drugiéj berło. Posąg jest nieco więcéj niż 8 stóp wysoki i z jednego kawała kararyjskiego marmuru wyciosany. Artysta pokonał szczęśliwie trudności w wystawieniu postaci niewieściéj w naturalnéj wielkości z oddaniem delikatności wszelkich kobiecych wdzięków; nie spostrzega się bowiem nic olbrzymowatego ani też nieproporcyonalnego. Podobieństwo jest zupełne tak w rysach twarzy jak i w postawie królowéj. Draperye w ubraniu są wyborne. Posąg ten przyczyni się do podwyższenia sławy rzeźbiarza, który znakomite zajmuje miejsce pomiędzy artystami szkoły angielskiéj.

Przez okręt z Angola przybyły dowiadujemy się, że handel niewolnikami przy brzegach afrykańskich z większą żywością odbywa się niż kiedykolwiek. Portugalskie krążniki (okręty krążące) bardzo opieszale postępują i bardzo rzadko port Loanda opuszczają.

Onegdaj przybył do Falmouth pakietbot *Linnet* z Rio Janeiro, zkąd odpłynął dnia 16 lutego. Lada dzień oczekiwano tam rozwiązania cesarzowéj. Scisła blokada Montevideo nie została uznaną ani z strony Anglii ani z strony Francyi.

— *Madryt* 1 *Kwietnia.* —

Rząd zawarł nowy kontrakt z bankiem S. Fernando, który otworzył dla kas rządowych na miesiące kwiecień, maj i czerwiec kredyt na 180 milionów, po 60 milionów miesięcznie. Warunki są dla rządu uciążliwsze niż dotychczasowe, i różni kapitaliści, którzy dotąd te operacye wspólnie z bankiem przedsiębrali, teraz zupełnie odstąpili. Z resztą podatki są teraz z taką surowością ściągane, że można się

spodziewać nieprzyjemnych wypadków na prowincyi.

Jeden dziennik, który wiele wiadomości czerpa z ministerstwa, twierdzi że Infant don Francisco zaślubi się z siostrą królowéj Izabelli, i ztąd to zapewnie powstała wieść, że okręt liniowy *Soberano* ma odpłynąć z Kadyxu dla przywiezienia tu hrabiego Trapani. Dziennik *Esperanza* ogłosił wczoraj uwagi godny artykuł, w którym królowa Krystyna usilnie jest nalegana, aby się poradziła własnego sumienia, nim udzieli zezwolenie na zaślubienie swéj królewskiéj córki z xięciem Neapolitańskim.

El Expectador pisze: Listy z Paryża donoszą, że Papież zaproponował rządowi hiszpańskiemu małżeństwo królowéj Izabelli z xięciem dziedzicznym Luki, a Infantki Ludwiki Ferdynandy z hr. Trapani, który dotąd zdawał się być przeznaczonym dla królowej Izabelli. Dodają, że ta propozycya znalazła dobre przyjęcie u rządu hiszpańskiego.

Listy z Murcyi donoszą pod d. 26 marca, że w tymże dniu rano fabryka prochu w bliskości miasta leżąca wyleciała w powietrze. Odezwa naczelnika politycznego do mieszkańców, zawiadamia, że tylko pięciu ludzi utraciło życie w téj katastofie, ale list prywatny zapewnia, że 30 trupów wydobyto z gruzów.

Mała eskadra hiszpańska wyjdzie w tych dniach pod żagle do Montevideo, dla dania opieki poddanym hiszpańskim w kraju La Plata. Fregata *Perle*, która należeć będzie do wyprawy, ma być dowodzona przez Infanta don Henryka, drugiego syna Don Franciszka.

— *Dnia 2 Kwietnia.* —

Powszechną uwagę a po części i zadziwienie sprawiła ta okoliczność, że kommissya budżetowa wniosła, aby królowéj matce, ponieważ weszła w powtórne związki małżeńskie, udzielić wyznaczone jéj 3 miliony realów rocznéj pensyi, w oznakę wdzięczności narodu za świadczone przez nią krajowi usługi.

— *Dnia 3 Kwietnia* —

Za pośrednictwem poselstwa francuzkiego otrzymał rząd wezwany z Rzymu nader zaspokajające wiadomości.

Onegdaj utrzymywał jeden z dzienników esparterystowskich, że Papież, zpowodowany przez gabinet wiedeński, radził tutejszemu rządowi, aby królowę Izabellę zaślubił z następcą tronu Lukieskiego, a Infantkę Ludwikę z hrabią Trapani. *Globo*, dziennik od rządu zawisły, zaprzecza dziś temu, dodając, że dotychczas ani gabinet hiszpański, ani żaden inny nie zajął się projektem zamęźcia królowéj, i że ta kwestya w właściwym czasie rozważoną być winna. Nie ulega jednak żadnéj wątpliwości, że pewien projekt nie tylko był rozbierany na zjeździe w zamku Eu, ale także i tu był wniesiony i przez pewną dostojną osobę popierany. Opowiadają, że młodéj królowéj pochlebia wprawdzie to rozliczne ubieganie się o jéj rękę, ale niedawno w wesołym będąc humorze, oświadczyła, że na teraz tylko sławny mocarz Tom-Thumb znalazłby na jéj dworze łaskawe przyjęcie.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 22 do dnia 23 Kwietnia.

Rettich kuryer ces. austr., z Polski; -- Wybranowski Alexander ob., Windeschbauer ob., Romer Ludwik ob., Hoser Ignacy, Wojnarowicz, Czacki Alexander hr., z Galicyi; -- Bogdanowicz Józef, Hartmann Wilchelm, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Jettel Jan, Brudziński Stanisław, do Polski; -- Bogdanowicz Józef, Rettich kuryer ces. austr., do Galicyi.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1200.

TRYBUNAŁ

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Z powodu wniesionego żądania przez PP. Maryannę z Gutowskich Cieszkowską, Barbarę z Cieszkowskich Długoszewską i Jana Cieszkowskiego o przyznanie im i Józefowi Cieszkowskiemu spadku po Ludwiku Cieszkowskim i Józefie Cieszkowskiéj pozostałego z dwóch dziesiątych części wsi Pękowic w Okręgu W. M. Krakowa położonéj składającego się, stosownie do artykułu 12 Ustawy hypotecznéj z roku zeszłego, wzywa wszystkich interessowanych prawo do rzeczonego powyż spadku mieć mogących, aby się w ciągu miesięcy trzech od dnia obwieszczenia rachując, z prawami swemi zgłosili, po upływie bowiem rzeczonego terminu spadek ten na rzecz zgłaszających się sukcessorów przyznanym zostanie.

Kraków d. 5 Kwietnia 1845 r.

Sędzia Prezydujący,
J. *Pareński.*

(3r.) Sekr. *Lasocki.*

LOTERYA KRAJOWA.

W ciągnieniu 1147 dnia 23 Kwietnia 1845 roku w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały następujące Numera:

83. — 54. — 42. — 25. — 39.

Przyszłe ciągnienie 1148 przypada dnia 30 Kwietnia 1845 roku.